

Dodenherdenking 4 mei 2023 te Gennepe

Doden herdenken...

Hóe doe je dat?

Als je enkel weet dat je man, je zoon, je vader, je geliefde, je broer of je vriend er niet meer is.

Ja, je weet wél dat hij ter dood is veroordeeld en de kogel heeft gekregen,

maar je weet níet:

wáár hij aan zijn einde kwam

wáár zijn graf is

en wannéér je hem terugkrijgt..

Hoe kan je dan rouwen?

Hoe kan je dan ooit vrede vinden met zijn dood?

Hoe kan je dan níet hopen dat hij op een dag,
toch weer gewoon die achterdeur binnenloopt?
Tachtig jaar geleden werd dit de wrede werkelijkheid.

De wrede werkelijkheid voor familie, geliefden en vrienden
van 7 Limburgse mannen:

- Johannes Boogerd
- Leendert Brouwer
- Martinus Bouman
- Leo Ruijters, én
- Meinardus Tempelaars
- Reinier Savelsberg

- Servatius Toussaint.

Zeven Limburgse mannen die op 29 april 1943
niet op hun werk verschenen;
die stakten omdat ze in verzet kwamen.

In verzet tegen de bezetter, die die dag eiste
dat Nederlandse militairen als krijgsgevangenen
aan de slag moesten in hun oorlogsfabrieken.

Zij waren niet de enigen die stakten.
In heel Nederland waren het er honderdduizenden,
waarvan velen in Limburg,
zoals zeker 90 procent van iedereen die in de mijnen werkten...

En dáárom moesten er mensen dood.
Het maakte niet uit wie,
áls er maar doden vielen.
En om het nog erger te maken,
mocht ook niemand weten waar ze waren gebleven.

En zo hadden deze zeven,
de eerste vier voor staken in Roermond,
de laatste drie in de mijnen,
de botte pech,
dat de keuze op hen viel.
Zij waren degenen die dood moesten
en op 2 mei de kogel kregen...

Het was op die datum - 2 mei 1943 -
eergisteren 80 jaar geleden,
dat voor hun nabestaanden de onzekerheid begon.
Een onzekerheid die meer dan drie jaar ging duren.

Hoe voelt dat?

Aan de direct nabestaanden kunnen we het misschien niet meer zo goed vragen, maar wél aan de Oekraïense **Joelia Baisje** die ons nú kan vertellen hoe de twijfel over het lot van je dierbare je van binnen helemaal opvreet...

Joelia komt uit Boetsja, die voorstad van Kiev, waar – voor de bevrijding op 31 maart vorig jaar – honderden burgers zijn vermoord; en nog steeds zo'n 100 worden vermist.

Eén daarvan was haar man Vitali. Als de bezetter hem op 7 maart uit zijn auto sleurt, begint voor Joelia en hun twee jonge zonen een jaar van grote onzekerheid.

Een jaar van

- hoop koesteren dat hij nog leeft;
- horen dat hij is omgebracht, maar niet weten waar;
- en hem uiteindelijk – afgelopen april - in een ondiep graf herkennen aan zijn gymschoenen...

Nu, nu Joelia hem zelf heeft kunnen begraven, voelt ze iets van opluchting.
 “Ik ben nog steeds kapot”, zo zegt ze
 “maar mijn ziel heeft nu rust”.

De nabestaanden van de zeven Limburgse stakers hebben ruim drie jaar moeten wachten op de rust die zekerheid geeft. Pas op 30 juni 1946 wijst de verantwoordelijke voor hun dood, wáár zij de kogel hebben gekregen. Het was in De Hamert, in buurgemeente Bergen, hier 20 minuten vandaan.

Pas dan worden ze thuis begraven...

Het is deze mix van verhalen van toen en nu,
die ons moeten blijven beseffen,
dat met het verdwijnen van democratie en vrijheid
ook je rechten verloren gaan...

Zoals 80 jaar geleden het recht om te staken.

Juist daarom moeten we blijven herdenken
én dankbaar blijven voor wat we hebben.

Het is dan zeker niet altijd perfect,
maar je mag er wél wat van vinden;
er zelfs tegen in verzet komen;
zónder te hoeven vrezen voor je leven.

Laten we vooral díe vrijheid waard blijven.